

Frans-Vlaamse dialectlessen krijgen tegenwind uit Vlaanderen...

Nuus Vlaamsch leeren in de schole ?

■ WORMHOUT/

NOORDPEENE – 'Me gaen nuus Vlaamsch leeren in de schole, en julder?' Zo staat het op een publiciteitsfolder voor de Vlaamse dialectlessen die in het officieel basisonderwijs georganiseerd worden in Frans-Vlaanderen. Straks begint het tweede schooljaar. Maar er komt tegenwind. Niet uit Frankrijk, maar uit Vlaanderen. „Omdat ze ons niet begrijpen”, zegt de enthousiaste lesgever Frédéric Devos uit Wormhout.

Leraar Frans-Vlaams Frédéric Devos woont in het Franse Wormhout op het gehucht Kiecken Put... (GF)

Frans-Vlaamse jongeren kunnen op school Nederlands leren als vreemde taal, net zoals Engels. Een goede zaak natuurlijk. Het economisch nut daarvan valt niet te betwisten. Dat Nederlands staat echter mijlenver van de Vlaamse streektaal die vooral nog in de regio rond Belle, Kassel-Steenvoorde en Wormhout 'geklapt' wordt. En hier begint wel de betwisting. Is het opportuun om aan kinderen dit dialect aan te leren in schoolverband?

Verdeeldheid

In de jaren 70 waren er in het onderwijs enkele experimenten geweest om Frans-Vlaams te onderwijzen. Die werden door de overheid geduld maar meer niet. Ze bloeden dan ook dood. Er kwam enige verandering met Onderwijsminister Jack Lang in 2001. Hij erkende lessen in regionale talen, zoals het Corsicaans, het Bretons, het Baskisch, maar... niet het Vlaams.

Frédéric Devos: „Julie hebben toch lessen Nederlands, redeneerde hij. Daar waren wij het niet mee eens, maar de verschillende Frans-Vlaamse verenigingen waren onderling verdeeld... Tot ze begrepen dat ze moesten samenwerken. Ze gingen zich vijf jaar geleden verenigen in een *Institut de la Langue Régionale Flamande* ofte *Akademie voor Nuuze Vlaamsche Tale*.”

Politici inschakelen

De Frans-Vlaamers beseften ook dat ze alleen met politieke steun iets zouden bereiken. Die vonden ze onder andere bij *député* (volksvertegenwoordiger) Jean-Pierre Decool uit Broukerque. Frédéric Devos: „Eindelijk iemand die begreep wat er op het spel stond. Hij besepte dat tweetaligheid een troef kon zijn. Dat een streek met een eigen culturele identiteit een ster-

ke streek is. In Frankrijk kende iedereen Bretagne of Baskenland. Maar *La Flandre*, dat was België. Dat is nu aan het veranderen. Meer en meer mensen noemen zich nu *flamand* in plaats van *nordeste*.” En wie naar Sint-Winokbergen – het 'Ch'ti-stadje' Bergues – trekt, kan niet naast de leeuwenvlaggen kijken...

Vorig jaar stelde het Onderwijsministerie dan toch het Vlaams op gelijke voet met het Bretons of het Corsicaans. Frédéric Devos: „Nu mogen er lessen Vlaams gegeven worden, als experiment voor drie jaar, gefinancierd door de Franse overheid. Daarna evalueert men.” Los hiervan organiseert de *Akade-*

mie zelf ook met succes op een 15-tal plaatsen avondcursussen Vlaams.

Nog met 80.000

Frédéric Devos (47) is onderwijzer aan de basisschool in Wormhout waar hij woont en opgegroeid is. Zijn woning heet... *Vossenburg*. Ons gesprek verloopt in een bonte mengeling van West- en Frans-Vlaams, heel soms valt er een woordje Frans. „Mijn moedertaal is Frans, maar mijn beide ouders – vader is gepensioneerd slager – kunnen wel Vlaams spreken. Maar zoals velen vonden ze dat het beter was om ons in het Frans op te voeden. Maar mijn grootou-

ders spraken wel nog Vlaams en ik ben gedeeltelijk bij hen opgekweekt en zo heb ik het geleerd. Ook de ouders van mijn vrouw – uit Wylder – kennen Vlaams; zijzelf begrijpt het maar spreekt het niet, zoals bijna alle mensen in onze straat hier. Exacte cijfers zijn er niet maar het aantal mensen die het spreken of begrijpen in het arrondissement Duinkerke wordt op zo'n 80.000 geschat.”

De lessen Vlaams zijn bescheiden: twee keer een half uur per week in drie scholen: in Volkerincshove, Wormhout en Noordpeene (waar ook kinderen van Buysseure en Ochtezele komen). Frédéric Devos geeft zelf al

die lessen. „Drie uurtes per week, dat is niet zo belastend”, zegt hij. „In totaal hadden we 45 leerlingen. Meestal zijn het de kinderen zelf die het willen leren. Het is een taal die ze horen spreken door hun grootouders bijvoorbeeld, zodat ze ook in de praktijk kunnen oefenen, wat met het Nederlands niet het geval is. Ze weten ook dat het een opstap kan zijn naar andere Germaanse talen.”

Vlaanderen remt af...

De lessen worden straks vervolgd, maar gaarne had Frédéric er enkele nieuwe scholen bijgenomen – er was interesse in Lederzele – maar dat gaat niet door. „Door druk van Vlaanderen en Nederland. De Nederlandse Taalunie en het Vlaamse ministerie van Onderwijs zijn tegen. En de Franse onderwijsinspectie zwicht voor die druk. In België kan op school enkel de standaardtaal, Nederlands. Leer dus Nederlands, zegt men. Maar onze standaardtaal is Frans... En als het op nuttigheid

„Qua nuttigheid is niet Nederlands maar Engels hier de tweede taal”

aankomt, is niet Nederlands maar Engels de tweede taal.”

„Vroeger zag men het Vlaams in onze regio als een bedreiging voor de Franse eentaligheid. Als men nu regionale talen aanvaardt, is het omdat men beseft dat die dreiging weg is. En nu is het ineens vanuit Vlaanderen en Nederland dat men in ons dialect een bedreiging ziet... Onzin toch. Onze bedoelingen zijn zuiver cultureel en we zijn zeker geen extremisten. Het Frans-Vlaams behoort tot ons erfgoed en mag niet zomaar verdwijnen. Natuurlijk heb ik niets tegen het Nederlands, ik heb zelf Nederlandse lessen gegeven, maar onze lessen zijn gewoon complementair.”

Nieuwe grondwet

Komt er nog een vervolg wanneer het experiment van drie jaar voorbij is. Frédéric Devos: „De voorwaarde is dat we na drie jaar meer leerlingen hebben en meer scholen. Maar nu verhindert men uitbreiding naar meer scholen... Vanuit Vlaanderen dan nog.” Misschien mogen de Frans-Vlaamers hopen op de pas goedgekeurde grondwetswijziging die zegt dat de taal van Frankrijk Frans is, maar 'met respect voor de regionale talen die tot ons erfgoed behoren'. „Dit wijst toch op een mentaliteitsverandering. Afwachten welke wetten hieruit voortvloeien. Bij vroegere Vlaamse initiatieven zei men dat het niet conform de grondwet was, nu zal men dat niet meer kunnen zeggen.”

(Noël Maes)

Komitee voor Frans-Vlaanderen.

„Niets tegen dialectlessen”

■ **WAREGEM** – „Nee, we hebben niets tegen dialectlessen Vlaams in Noord-Frankrijk,” zegt Dirk Verbeke van het Komitee voor Frans-Vlaanderen (KfV) met zetel in Waregem, „maar we hopen wel dat die mensen zich ook positief opstellen tegenover het Nederlands.”

Het Komitee voor Frans-Vlaanderen is al 60 jaar actief als 'cultureel ambassadeur' voor en in Frans-Vlaanderen. Een van de belangrijkste initiatieven zijn de (buitenschoolse) lessen Nederlands in Frankrijk. Die werden vorig jaar op 33 plaatsen gegeven, tussen Rijsel en Duinkerke, met 366 cursisten. Een mooi aantal dat zelfs licht stijgend is. „Veel jongeren ook. Er spelen economische motieven, maar evenzeer cultuur-historische, of een mengeling van de twee”, zegt Dirk Verbeke, zoon van Luc, die samen met wijlen André Demedts in 1947 het KfV oprichtte.

„Wij hebben altijd geopteerd voor de standaardtaal, maar ons comité zou nooit bestaan hebben zonder het Frans-Vlaams. We kunnen er dus niet tegen zijn. Het is ook een beetje vreemd dat de Nederlandse Taalunie ertegen is, terwijl men achter initiatieven rond het Limburgs staat. Een deel van het probleem zit misschien wel bij de mensen achter de *Akademie voor Nuuze Vlaamsche Tale*. Niet iedereen, maar daar zitten jammer genoeg enkele mensen tussen die ronduit – ja, soms wat fanatiek – tégen het Nederlands. Ze voelen zich ook voortdurend geboycot. De beste houding is positief te staan tegen-

over de twee.”

Het Komitee voor Frans-Vlaanderen zelf moet in de toekomst uit financiële overwegingen wat gas terugnemen. Door het wegvallen van overheidssteun is de vzw KfV zelfs in vereffening gegaan, maar de werking wordt overgenomen door de vzw KfV-mededelingen. Het tijdschrift met die naam wordt vervangen door één jaaruitgave (de eerste komt in september uit). De cursussen Nederlands in Frans-Vlaanderen worden nu georganiseerd in samenwerking met het Huis van het Nederlands in Belle.

(NOM)